

Εισαγωγή στο Συγκριτικό Δίκαιο

Μάθημα 11^ο :Find the Law I. (Αγγλία-ΗΠΑ)

Αν. Καθηγήτρια: Χριστίνα Δεληγιάννη-Δημητράκου
Νομική Σχολή

Foto: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Land_shallow_topo_2048.jpg

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Find the Law I.

Αγγλία- ΗΠΑ

Α. ΑΓΓΛΙΑ

- Κυρίαρχη πηγή δικαίου είναι τα δικαστικά προηγούμενα (judicial precedents).
- Δεύτερη πηγή του αγγλικού δικαίου είναι η νομοθεσία (*Statutory Law, Legislation*).

1. Νομολογία

- Δημοσιεύονται σε ημιεπίσημες και ιδιωτικές συλλογές
- Η γνωστότερη ημιεπίσημη συλλογή είναι τα *Law Reports*, εκδίδονται από το 1865 σε σειρές.

Law Reports

- Appeal cases (αποφάσεις του House of Lords και του Privy Council)
- Αποφάσεις του *Court of Appeal*
- Αποφάσεις των τριών τμημάτων του *High Court of Justice* [*King's ή Queen's Bench* (Κ.Β ή Q.B), *Chancery Division* (Ch.), *Family Division* (Fam.)].

Ιδιωτικές συλλογές νομολογίας

- *All England Law Reports* (All E.R), που άρχισαν να εκδίδονται από το 1936 (βιβλιοθήκη Νομικής Α.Π.Θ.)
- *Weekly Law Reports* (W.L.R.), που άρχισαν να εκδίδονται από το 1953

Παραπομπή δικαστικών αποφάσεων

- Απόφαση *Donoghue v. Stevenson* [1932] A.C. 562. Donoghue και Stevenson είναι τα ονόματα των διαδίκων. Τα υπόλοιπα στοιχεία της παραπομπής σημαίνουν ότι πρόκειται για απόφαση που έχει δημοσιευθεί στη σειρά *Appeal Cases* των *Law Reports*, στον τόμο του έτους 1932 και στη σελίδα 562 και επ. Η συντομογραφία v. σημαίνει *versus* (=κατά). Αν όμως αναφέρεται κανείς προφορικά σε μια απόφαση χρησιμοποιεί, αντί για την πρόθεση *versus*, τις προθέσεις *and* ή *against*.

Παραπομπή δικαστικών αποφάσεων

- Απόφαση *Esso Petroleum Co Ltd v. Mardon* [1976] QB 801; [1976] 2 WLR. 583; 120 SJ 131; [1976] 2 All ER 5, CA.
- Η απόφαση *Esso Petroleum Co Ltd v. Mardon*, η οποία εκδόθηκε από το Court of Appeal μετά έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης του Queen's Bench, έχει δημοσιευθεί: α) στα *Law Reports* του 1976, σειρά Queen's Bench Division, στη σελίδα 801 επ., β) στα *Weekly Law Reports* του 1976, στον τόμο 2 του μέρους II (η συλλογή αυτή περιλαμβάνει πάντα 2 μέρη, I και II) στη σελίδα 583 και επ., γ) στη συλλογή *Solicitors' Journal*, στον τόμο 120, σελίδα 131 και επ. και δ) στα *All England Law Reports* του 1976, στο 2ο τόμο, στη σελίδα 5 επ.

2. Νομοθεσία

- Δεύτερη πηγή του αγγλικού δικαίου είναι η **νομοθεσία** (*Statutory Law, Legislation*), που αποτελείται από:
 - νόμους του Κοινοβουλίου (*Statutes ή Acts of Parliament*)
 - κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται με νομοθετική εξουσιοδότηση από την εκτελεστική εξουσία (*Subordinate ή Delegated Legislation*).
- Η Αγγλία δεν διαθέτει γραπτό σύνταγμα

2. Νομοθεσία

- Οι αγγλικοί νόμοι δεν δημοσιεύονται επίσημα σε Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το κείμενό τους το βρίσκουμε δημοσιευμένο στην ειδική σειρά των *Law Reports*, που αφορά τη νομοθεσία, καθώς και στις σειρές *Halsbury's Statutes of England* και *Halsbury's Statutory Instruments* (βιβλιοθήκη Νομικής Α.Π.Θ.).
- Οι σημαντικότεροι αγγλικοί νόμοι δημοσιεύονται επίσης και στους ετήσιους τόμους που εκδίδει το Her Majesty's Stationery Office που έχει την έδρα του στο Λονδίνο.

Παραπομπή σε νομοθεσία

- Π.χ. *Fatal Accidents Act 1976* ή *Consumer Protection Act 1987*
- Αναφέρεται ο σύντομος τίτλος του νόμου και το έτος που τέθηκε σε ισχύ.
- Τα άρθρα του νόμου αποκαλούνται sections και αναφέρονται με τη συντομογραφία s., ενώ οι παράγραφοι της κάθε section αποκαλούνται sub-sections και αναφέρονται με τη συντομογραφία subs.

B. Η.Π.Α.

- Η νομοθεσία των Η.Π.Α. αποτελείται από την ομοσπονδιακή νομοθεσία την οποία θεσπίζει το Κογκρέσο και την πολιτειακή, προϊόν του έργου των πολιτειακών νομοθετικών σωμάτων (statutes).
- Στην κορυφή της ομοσπονδιακής νομοθετικής ιεραρχίας βρίσκεται το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών και αντιστοίχως στην κορυφή των νομοθεσιών των πολιτειών τα πολιτειακά Συντάγματα.

1. Νομοθεσία

- Ένας τεράστιος όγκος δευτερεύουσας νομοθεσίας (Delegated Legislation) εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση των νόμων. Η κυβέρνηση εκδίδει τα επίσημα νομοθετικά κείμενα, αλλά όλη σχεδόν η νομοθεσία δημοσιεύεται και σε ιδιωτικές εκδόσεις, συνήθως σχολιασμένες που περιέχουν παραπομπές σε αποφάσεις οι οποίες ερμηνεύουν τους νόμους, αναφορές στην προπαρασκευαστική ιστορία των νόμων, παραπομπές σε σημαντικά άρθρα στα νομικά περιοδικά και επίσης σε ηλεκτρονικές νομικές βάσεις. Ο εκδοτικός οίκος West κατέχει δεσπόμενη θέση σε αυτό το χώρο.

1. Νομοθεσία

- Η ομοσπονδιακή νομοθεσία δημοσιεύεται κατά χρονολογική σειρά στην επίσημη έκδοση *U.S. Statutes at Large* και κατά θέμα στο *United States Code (U.S.C.)*. Περισσότερο εύχρηστος τρόπος ανεύρεσης και μελέτης της ομοσπονδιακής νομοθεσίας, όμως, είναι η πολύτομη έκδοση του West, *United States Code Annotated (U.S.C.A.)*. Επίσης ιδιωτική είναι και η έκδοση *United States Code Service (U.S.S.C.)*. →

1. Νομοθεσία

-Οι παραπομπές στο *United States Code* και το *United States Code Annotated* αρχίζουν με τον αριθμό της θεματικής ενότητας (Title), ακολουθούμενο από τον αριθμό της παραγράφου. Π.χ., η παραπομπή 11 U.S.C.A. § 304 αναφέρεται σε νομοθέτημα του Title 11 και παραγράφου που αφορά την πτώχευση.

2. Νομολογία

- Από τις αποφάσεις των εφετειακών δικαστηρίων δημοσιεύονται λιγότερες από τις μισές. Τα δικαστήρια αποφασίζουν τα ίδια για τη δημοσίευση μιας απόφασής τους. Ακόμη και μη δημοσιευμένες αποφάσεις είναι διαθέσιμες μέσω κάποιας από τις υπάρχουσες ηλεκτρονικές νομικές υπηρεσίες έρευνας. Γενικά, όμως, δεν αποτελούν δικαστικό προηγούμενο και δεν παραπέμπονται.

2. Νομολογία

- Οι δημοσιευμένες δικαστικές αποφάσεις περιέχονται κατά χρονολογική σειρά σε συλλογές ονομαζόμενες *Reporters* ή *Case Reports* που άρχισαν ανεπίσημα και σε επιλεκτική βάση. Γρήγορα, όμως, έγιναν πιο συστηματικές και άρχισαν να εκδίδονται επίσημες συλλογές από τις πολιτείες και από το Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο των Η.Π.Α. (U.S. Supreme Court).

2. Νομολογία

- Τα χρόνια αμέσως μετά το 1880 κατέστησαν ακόμη πιο ευρείες και περιεκτικές, χάρη στις προσπάθειες της ιδιωτικής εκδοτικής εταιρίας West, που άρχισε να εκδίδει συλλογές οι οποίες κάλυπταν όλες τις πολιτείες. Επιπλέον, εκδίδει τις μόνες γρήγορα διαθέσιμες συλλογές που περιέχουν ομοσπονδιακές δικαστικές αποφάσεις. Η πληρότητα των συλλογών της West έκαναν πολλές πολιτείες να σταματήσουν την έκδοση επισήμων συλλογών.

2. Νομολογία

- ❑ Οι αποφάσεις του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου των Η.Π.Α. (U.S. Supreme Court) δημοσιεύονται στην επίσημη συλλογή *United States Reports (U.S.)* και σε δυο ανεπίσημες συλλογές: Τη συλλογή *The Supreme Court Reporter (S.Ct.)* που εκδίδεται από τον εκδοτική εταιρία West και την *The United States Supreme Court Reports - Lawyer's Edition (L.Ed.)* που εκδίδει η Lawyer's Cooperative Publishing Company.

2. Νομολογία

- ❖ Οι αποφάσεις των U.S. Courts of Appeal δημοσιεύονται στο *Federal Reporter (F.)*. Υπάρχουν τρεις χρονολογικά διαδοχικές σειρές αυτής της τελευταίας συλλογής που συντομογραφικά αναφέρονται ως F., F.2d και F.3d αντίστοιχα. Επιλεγμένες αποφάσεις των U.S. District Courts μπορούμε να βρούμε στο *Federal Supplement (F.Supp.)*. Υπάρχουν τέλος και μερικές ειδικές συλλογές, όπως οι: *Bankruptcy Reporter (B.R.)* και *Federal Rules Decisions (F.R.D.)*, η οποία καλύπτει υποθέσεις δικονομικών ζητημάτων.

Παραπομπή αποφάσεων

- Η παραπομπή σε μια απόφαση περιέχει τα ονόματα των διαδίκων, τον τόμο και το όνομα της συλλογής που την δημοσιεύει, τον αριθμό της πρώτης σελίδας και το έτος δημοσίευσης σε παρένθεση.
- *International Shoe Corp. v. Washington*, 326 US 310 (1945). Πρόκειται δηλαδή για απόφαση του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου των Η.Π.Α. που δημοσιεύτηκε το 1945 και μπορεί να βρεθεί στο τόμο 326 των United States Reports και στη σελίδα 310.

Παραπομπή αποφάσεων

- *Brown v. General Motors*, 355 F.2d 814 (4th Cir. 1966) Πρόκειται για απόφαση της 4ης Περιφέρειας (Circuit) του U.S. Court of Appeals που δημοσιεύτηκε το 1966 και βρίσκεται στον τόμο 355 και στη σελίδα 814 της δεύτερης σειράς του Federal Reporter.

3. Δευτερεύουσες πηγές

- Τα Restatements, τα νομικά συγγράμματα, τα hornbooks, οι νομικές εγκυκλοπαίδειες, οι νομικές επιθεωρήσεις και τα άλλα νομικά περιοδικά.

Restatements

- ❑ Τα *Restatements of Law* προετοιμάζονται από το *American Law Institute*. Πρόκειται για προσπάθειες παράθεσης σε μορφή κώδικα του ισχύοντος νομολογιακού δικαίου. Υπάρχουν Restatements για πολλούς κλάδους του δικαίου, όπως συμβατικές ενοχές (contracts), αδικοπραξίες (torts), εμπιστεύματα (trusts), εντολή (agency), εμπράγματα σχέσεις (property), ιδιωτικό διεθνές δίκαιο (conflict of laws). Ορισμένα Restatements προχωρούν σε εξειδικεύσεις, όπως το Restatement για την αδικοπρακτική ευθύνη του παραγωγού.

Τα συγγράμματα

- ❑ Τα συγγράμματα (*Treatises*) προσπαθούν να συνοψίσουν όλο το εφαρμοστέο σε ένα κλάδο δίκαιο και συντάσσονται με σκοπό να καλύψουν τις ανάγκες του νομικού της πράξης. Εκτός των νόμων και της νομολογίας περιέχουν αναλύσεις και σχολιασμούς των συγγραφέων, συμπεριλαμβανομένων απόψεών τους και κριτικών των κανόνων που υιοθέτησαν τα δικαστήρια και τα νομοθετικά σώματα. Πολλά από αυτά είναι πολύτομα, όπως το σύγγραμμα για την Ομοσπονδιακή Δικονομία (Federal Practice and Procedure) των Wright, Miller και Cooper που φτάνει τους 23 τόμους.

Τα συγγράμματα

- Άλλες εκδόσεις όπου μπορεί να ανευρεθούν κείμενα της νομοθεσίας είναι οι Νομικές Εγκυκλοπαίδειες, το Corpus Juris Tertium, η American Jurisprudence, το Congressional Records, το U.S. Law Week.
- Οι νομικές επιθεωρήσεις και τα νομικά περιοδικά συνήθως εκδίδονται από τις Νομικές Σχολές και περιέχουν άρθρα δασκάλων του δικαίου και μελετητών. Γενικά έχουν μεγαλύτερη επιρροή στο δίκαιο απ' ό,τι τα αντίστοιχα στην Αγγλία.

Τα συγγράμματα

- ✓ Τα επίτομα συγγράμματα απευθύνονται στους φοιτητές νομικών σπουδών.
- ✓ Ειδικότερα τα *hornbooks* είναι τα πολυαριθμότερα. Χρησιμοποιούνται από τις αποφάσεις για γενικές αναφορές στο δίκαιο και είναι χρήσιμα ως αφετηρία για έρευνα.
- ✓ Άλλα συνοπτικά νομικά βοηθήματα είναι τα *nutshells*. Επίσης τα *casebooks*, επιλογές δημοσιευμένων δικαστικών αποφάσεων και νόμων που ακολουθούνται από σχολιασμούς και νομικά προβλήματα προς συζήτηση κατά τη νομική διδασκαλία.

Τα συγγράμματα

- ✓ Τέλος υπάρχουν τα *American Law Reports (ALR)*, τα οποία περιέχουν σχολιασμούς υπό την μορφή σύντομων άρθρων με περίληψη του δικαίου και αναφορές για επιλεγμένα νομικά ζητήματα.
- ✓ Ξεκίνησαν ως επιλογή σημαντικών δικαστικών αποφάσεων αλλά τώρα χρησιμοποιούνται κυρίως για τους σχολιασμούς τους.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ιωάννης Γιαννακέλος
Θεσσαλονίκη, Μάιος 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

